

6. Koulutussanastoa

Erikoistumiskoulutukseen liittyviä ja tässä oppaassa käytettäviä termejä:

AHOT	Aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistaminen = AHOT-menettely, muotoiltaessa henkilökohtaista koulutussuunnitelmaa, ohjeistetaan OPS yleisissä koulutusvaatimuksissa.
DigiCampus	Korkeakoulujen yhteinen verkko-oppimisympäristö, jonka alla toimii myös Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto TTHVYO.
ELSA	Erikoislääkärikoulutuksen sähköinen seuranta- ja arviointijärjestelmä / -palvelu. ELSA on käytössä kaikissa yliopistoissa ja kaikilla erikoisaloilla.
EPA	Lyhenne sanoista Entrustable professional activity. EPA on erikoisalan keskeinen käytännön työtehtävä tai toiminto, joka opitaan erikoislääkärikoulutuksessa.
Lääketieteellisen ammatillisen jatkokoulutuksen/Erikoislääkärikoulutuksen sivut	Lääketieteellistä koulutusta antavien yliopistojen yhteinen ohjesivusto. https://www.laaketieteelliset.fi/amatillinen-jatkokoulutus/el-koulutus/
Erikoistumissuunnitelma, koulutussuunnitelma	Erikoislääkärikoulutuksen OPS:n ja asetuksen mukaisesti erikoistuva laatii henkilökohtaisen koulutussuunnitelman ja osallistuu oman osaamisensa arviointiin ja koulutuksen kehittämiseen. Henkilökohtaisen koulutussuunnitelman tulee olla koulutusvaatimusten mukainen. Ks. myös kohta ESSI.
Erillisrahoituslaki, rahoituslaki	Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutusta on tuettu erillisrahoituslailla vuodesta 2005 alkaen, vuodesta 2020 alkaen toistaiseksi (Laki 1109/2019). Lakiin perustuen Sosiaali- ja terveysministeriö myöntää vuosittaisella asetuksella työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen kustannuksiin valtion varoista avustusta yliopistoille, Työterveyslaitokselle ja yksityisille terveyspalveluiden tuottajille. Tuorein asetus on joulukuulta 2024 .
ESSI, TTH-ES	Koejaksolla suoritettava pakollinen verkkokurssi Starttiseminaari ja työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma, jolla työterveyshuollon erikoistuja laatii henkilökohtaisen koulutussuunnitelman eli erikoistumissuunnitelmansa.
Etappi	EPA-arvioinneissa erikoistujan ja kouluttajan määrittelemä osaamistaso, joka kuvaa erikoistujan osaamisen karttumista viiden etapin mukaisesti numerolla ja sanallisesti.
Havainnointilomake, osaamisen arvioinnin työkalu	EPA-arviointien tueksi laadittu lomaketyökalu, jota kouluttajalääkäri ja erikoistuja voivat hyödyntää osaamisen epäsuoran havainnoinnin tukena tarkastellessaan työhön liittyvää dokumenttia, tapauskuvausta tai vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja osana käytännön toiminnon (EPA) osaamisen arviointia.
Koulutusjakso/ Käytännön koulutusjakso	OPS:n mukaisesti vaadittavat käytännön koulutusjaksot kuten koejakso, terveyskeskuskoulutusjakso ja muut käytännön koulutusjaksot ovat erikoislääkärikoulutuksen opintosuorituksia, joille on määritelty jaksokohtaiset tavoitteet. ELSA-palvelussa täsmennettävät koulutusjaksot auttavat koulutuksen tarkemmassa suunnittelussa ja dokumentoinnissa. Koulutusjaksot voivat olla joko OPS käytännön koulutusjaksojen kestoisia tai lyhempiä. Työterveyshuoltojakso (24 kk) jaetaan luvussa 4 kuvatulla tavalla lyhempiin (6 kk) koulutusjaksoihin.
Koulutuspaikkasopimus	Yliopisto hyväksyy työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen koulutuspaikat tekemällä niiden kanssa kirjallisen koulutuspaikkasopimuksen , joka tulee tarkistaa ja päivittää kolmen vuoden välein. Koulutuspaikkasopimuksessa kuvataan alamme koulutuspaikkoja koskevat kriteerit. Koulutuspaikalla on oltava voimassa oleva, kirjallinen erikoislääkärikoulutuksen toimintasuunnitelma. Muilla erikoisaloilla yliopistot tekevät yliopistosairaalojen ulkopuolisten koulutuspaikkojen kanssa eri kriteerein koulutussopimuksia . Yliopistolliset sairaalat ovat erikoislääkärikoulutuksen koulutuspaikkoja automaattisesti.

Käytännön koulutus	Ks Koulutusjakso/ Käytännön koulutusjakso
Lokikirja	Työterveyslaitosjaksolla ja terveyskeskusjaksolla käytössä oleva oppimisen suunnittelun ja dokumentoinnin väline. Työterveyshuoltojaksolla aikaisemmin (ennen OPS2020-) käytetyn lokikirjan korvaa nykyisin ELSA -palvelu ja Erikoistumisen opas.
OPS	Opinto-opas/Opetussuunnitelma. Erikoislääkärikoulutusten OPS alkuosa kuvaa kaikkia erikoislääkärikoulutuksen toimijoita sitovat yleiset koulutusvaatimukset. OPS loppuosa sisältää erikoisalakohdaiset opetussuunnitelmat.
Osaamisen arviointi -opas	OPS täydentävä, erikoisalakohdaisen arvioinnin opas.
Osaamistavoite	Ennen valmistumistaan erikoistujan on osoitettava yliopistojen yhdessä ja yhtenäisesti määrittelemien osaamistavoitteiden täyttyminen, mm. EPA-arviointien avulla. Työterveyshuollon erikoisalan OPS määrittelee erikoisalan tehtävien, käytännön toimintojen (EPA) sekä yksilöllisten osaamisten mukaiset osaamistavoitteet. Koulutusjaksoille on asetettu jaksokohtaisia tavoitteita.
Perjantai-meeting	Perjantai-meetingit ovat avoimia työterveyshuollon ja työlääkietieteen asiantuntijaluentoja, jotka järjestää Työterveyslaitos. Aiheet tukevat työterveyshuoltohenkilöstöä, alan opiskelijoita, työsuojeluhenkilöstöä ja alan tutkijoita. Perjantai-meetingiin on linkki tthvyo.fi etusivulla.
Starttiseminaari	Koejakson pakollinen aloitustilaisuus, joka järjestetään yliopistoittain, yleensä tarjolla kaksi kertaa vuodessa. Starttiseminaarista käynnistyy ESSI/ Tth-ES-kurssi.
Työterveyshuollon kouluttajalääkäri	Koulutuspaikan erikoistujalle osoittama henkilökohtainen kouluttajalääkäri: työterveyshuollon erikoislääkäri, jolle yliopisto on myöntänyt kouluttajaoikeudet, ja joka on sitoutunut osallistumaan erikoisalan järjestämään pedagogiseen koulutukseen ja säännölliseen yhteydenpitoon yliopiston kanssa. Kouluttajalääkärit toimivat koejaksolla, työterveyshuoltojaksolla ja työkyvyn kuntoutus- ja arviointijaksolla. Huom. Muilla koulutusjaksoilla nimityksiä ja toimenkuvia ovat lähikouluttajat, lähiohjaajat ja erikoislääkärikouluttajat ja koulutuslääkärit (kova-lääkärit), ks OPS. ELSAssa käytetään kaikkia koulutusjaksoja koskien termiä kouluttaja.
Työterveyshuollon koulutuspaikka	Yliopistot hyväksyvät työterveyshuollon koulutuspaikat sekä yksityissektorilla toimivat työkyvyn kuntoutus- ja arviointijakson koulutuspaikat tekemällä niiden kanssa kirjallisen sopimuksen, ks. Koulutuspaikkasopimus.
Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto, TTHVYO	Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto on Helsingin, Itä-Suomen, Oulun, Tampereen ja Turun yliopistojen yhteistyöverkosto. Virtuaaliyliopiston sivuilta löytyvät koulutusta ja verkostoa koskevat ajankohtaiset asiat ja ohjeet ja linkki virtuaaliyliopiston verkko-oppimisympäristöön DigiCampukselle. Yliopistot tuottavat yhteisen toimintasuunnitelman mukaisesti maksuttomia kursseja erikoistujille ja kouluttajalääkäreille.